

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta sekä ampuma-aselain ja rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

1 Lausuntopyyntö ja lausunnot

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi Euroopan unionin pakotteita koskevia säädöksiä ja asevientä koskevaa asetusta täydentävää kansallista sääntelyä siten, että patruunoiden komponenttien vienti Euroopan unionin tullialueen ulkopuolelle olisi luvanvaraista. Rikoslaisissa säädettäisiin seuraamukset patruunoiden komponenttien luvattomasta viennistä.

Esityksen tavoitteena on täydentää voimassa olevia pakotejärjestelmiä ja pyrkiä varmistamaan niiden aukoton toimivuus.

Sisäministeriö pyysi esitysluonnoksesta lausuntoa 18 eri taholta. Lausunnon antoivat ulkoministeriö, oikeusministeriö, valtionvarainministeriö, puolustusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Poliisihallitus, Tulli, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (jäljempänä *Tukes*), Nammo Lapua Oy, Asekauppiain Liitto ry ja Suomen Metsästäjäliitto r.y..

Oikeusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö ja Tukes ilmoittivat, että niillä ei ole esityksestä lausuttavaa. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia ilmoitti, että ei anna asiassa lausuntoa.

2 Lausuntoyhteenveto

2.1 Yleistä

Esitystä pidettiin tärkeänä, tarpeellisena ja kannatettavana.

2.2 Huomioita nykytilasta

Ulkoministeriö totesi, että kaikki siviilikäyttöisten patruunoiden komponentit - esimerkiksi hylsyt ja luodit - eivät ole tällä hetkellä säädetty kansallisesti luvanvaraisiksi eivätkä ne näin ollen sisälly pakoteasetuksen kiellon soveltamisalaan. Näin ollen kyseisten patruunoiden komponenttien vienteihin ei voi myöskään kohdistua rikosoikeudellisia seuraamuksia. Lainsäädännössä on siten selvä aukko ja ulkoministeriö katsoo, että on ensiarvoisen tarpeellista, että siihen puututaan kyseisellä esityksellä.

Ulkoministeriö korosti, että siviilikäyttöön tarkoitettujen patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudessa korostuvat Venäjän vastaisten pakotteiden ohella myös muut olemassa olevat sekä tulevat pakotejärjestelmät. Lainsäädäntö olisi oltava aukoton pakotteiden tehokkaan toimeenpanon mahdollistamiseksi. Esimerkiksi Valko-Venäjän vastaisissa pakotteissa on vastaava tilanne kuin Venäjän vastaisissa pakotteissa - asetuksessa on kielletty niiden siviilikäyttöisten patruunoiden komponenttien vienti, jotka ovat säädetty kansallisesti luvanvaraisiksi.

Tulli totesi, että EU-asetuksen 258/2012 liitteessä I olevat luodit ja hylsyt eivät ole olleet pakotteiden alaisia, koska ne eivät ole Suomessa luvanvaraisia, kuten EU-asetuksen 258/2012 liitteen I kohdassa 14 edellytetään.

Poliisihallitus näkemyksen mukaan esitys selventää nykytilaa, jossa kyseiset komponentit ovat periaatteessa rajoitusten alaisia, mutta varsinainen säädöspohja niiden luvattoman viennin ja sen torjumisen osalta pakotteiden alaisille alueille puuttuu.

2.3 Lakiehdotus patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta

2.3.1 Lain soveltamisala

Valtiovarainministeriö ja Tulli totesivat, että vienti tulisi määritellä samalla tavalla kuin ampuma-aseilla (1/1998) eli viennillä tarkoitettaisiin kuljetusta Suomesta muualle kuin EU:n jäsenvaltioon. Näin varmistettaisiin, että patruunoiden komponenttien kaikki fyysinen kuljettaminen Suomesta EU:n ulkopuolelle käytettävästä tullimenettelystä riippumatta olisi lain nojalla luvanvaraista.

Esityksen perusteluissa oleva viennin määritelmä rajaa vienniksi vain Unionin tullikoodeksin 269 artiklan tarkoittamat tapaukset eli Unionin tullialueelta vietävät unionitavarat. Viennin määrittelemineen koodeksin 269 artiklan kautta johtaisi siihen, että kaikki kolmansista maista Suomen kautta Venäjälle vietävät patruunoiden komponentit jäisivät viennin määritelmän ja siten lain soveltamisen ulkopuolelle.

Nammo Lapua Oy totesi, että ehdotuksessa esitetään vain viennin luvanvaraisuutta. Esityksessä jätetään huomiotta tuonti, siirto ja kauttakuljetus. Tällainen epäselvä kirjaus aiheuttaa käytännön toiminnassa ongelmatilanteita sekä epäselvyyden ovatko patruunoiden komponentit luvanvaraisia EU-siirtojen, tuonnin tai kauttakuljetuksen osalta. Elinkeinonharjoittajan näkökulmasta tuote on joko luvanvarainen tai ei ole valvottava lainkaan.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan ampumatarvikkeiden komponenttien aukoton valvonta on varmistettava siten, että otetaan huomioon kansallinen raja EU:n yhteisen puolustustarvikeluettelon mukaisten ampumatarvikkeiden osalta. Poliisihallitus puolestaan totesi, että lakiehdotuksen 1 §:n viittaus puolustustarvikeluettelossa oleviin ampuma-aseiden patruunoiden komponentteihin tulisi tarkentaa siten, että laissa ovat on kyse nimenomaan siviilikäyttöön tarkoitettujen ampumatarvikkeiden komponenteista.

Asekauppiaiden Liitto ry totesi, että esityksessä on jäänyt huomioimatta yksityiset henkilöt eli kilpa-ampujat ja metsästäjät. Yksityistä tarkoitusta varten tapahtuva väliaikainen vienti on sallittava kevyemmällä ja edullisemmalla lupakäytännöllä kuin yritysten vientilupakäytäntö. Suomesta kilpa-ampujat ja metsästäjät vievät mukanaan väliaikaisesti aseita, aseiden osia ja ampumatarvikkeita kilpailu- ja metsästysmatkoillaan EU:n tullialueen ulkopuolelle. Aseet ja osat ja osa patruunoistakin tulevat kuitenkin pääsääntöisesti takaisin Suomeen. Myös Suomen Metsästäjäliitto r.y. esitti huomiona sen, että ampumatapahtumaan on usein tarve viedä mukanaan oma ase sekä patruunat. Lisäksi joissakin ampumakilpailuissa, kuten kasa-ammuntakilpailuissa, voi olla tarve viedä mukanaan omat patruunakomponentit kuten luodit ja hylsy.

2.3.2. Lupaviranomainen

Työ- ja elinkeinoministeriö esitti huomiona, että sen hallinnonalalle kuuluvan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005), jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki, 73 §:ssä säädetään räjähteiden maahantuonnista. Kemikaaliturvallisuuslaissa ei ole kuitenkaan säännöksiä, jotka koskisivat räjähteiden maasta vientiä.

Nammo Lapua Oy totesi, että ampuma-aselakia ei sovelleta ruutiin ja nalleihin. Yritys selvitti, että siviilikäyttöön tarkoitettujen räjähteiden vientiin ei ole nykyisellään vientilupamenettelyä ETA-alueella olevan valtion tai ETA-alueen ulkopuolella olevan valtion ollessa viennin määräämä. Elinkeinonharjoittajan

näkökulmasta uusi laki tarkoittaisi sitä, että räjähteiden, kuten nallien ja ruudin, siirrot EU-alueille ja maahantuonnin hyväksyisi Tukes ja viennissä olisi ehdotuksen mukaisesti lupaviranomainen Poliisihallitus. Nammo Lapua Oy esitti kysymyksen: Olisiko räjähteiden osalta syytä pitäytyä yhdessä lupaviranomaisessa, joka käsittelee kaikki räjähteisiin liittyvät lupahakemukset.

2.3.3 Vaikutukset

Poliisihallitus huomautti, että esityksessä viitataan useaan otteeseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 258/2012, jäljempänä asevientiasetus. Asevientiasetuksen kumoaminen on EU:ssa valmistelussa ja se korvataan uudella ampuma-aseiden tuontia ja vientiä koskevalla asetuksella (jäljempänä *EU:n ampuma-aseasetus*). EU:n ampuma-aseasetuksen valmistelu on huomioitu hallituksen esityksessä. Ehdotetussa laissa kuitenkin viitataan monta kertaa asevientiasetuksen artikloihin, jotka poikkeavat tulevan EU:n ampuma-aseasetuksen vastaavista artikloista. Tämä saattaa aiheuttaa lisätyötä toimivaltaisessa viranomaisessa, mikäli laissa olevat viittaukset poikkeavat voimassa olevan Euroopan unionin säädöksen artikloista ja ne joudutaan mahdollisesti tarkastamaan esityksessä mainitusta vastaavuustaulukosta.

Poliisihallitus ei pysty tässä vaiheessa arvioimaan, mitä kustannuksia tai resurssitarpeita sille syntyy lain myötä, mutta yleisenä huomiona voidaan todeta, että uuden EU:n ampuma-aseasetuksen voimaantulon myötä joitain tätä asiaa sivuavia ja siihen läheisesti kytkeytyviä toimintoja ja toimivaltuuksia eri viranomaisten välillä joudutaan joka tapauksessa tutkimaan ja mahdollisesti muuttamaan lähitulevaisuudessa.

2.4. Huomiot ampuma-aselaista

Nammo Lapua Oy esitti kysymyksen, tulisiko ampuma-aselaissa säätää määritelmä patruunoiden komponenttien kaupallisesta toiminnasta ja kuljettamisesta. Ampuma-aselaissa määritellään ainoastaan ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden sekä erityisen vaarallisten ammusten kauppa ja kuljettaminen, mutta ei säädetä patruunoiden komponenttien kaupallisesta toiminnasta mitään.